

[Hølge Madsen.]

slag og alle de ledsagende bemærkninger og oplysninger, som er indhentet af kommissionen, vil finde, at forslaget foruden de store politiske ændringer indeholder så mange forbedringer, at det vil vinde stadig flere venner, jo mere det bliver kendt. Folketingsudvalget har efter min mening haft en heldig hånd på de områder, hvor der er stillet ændringsforslag. Disse ændringsforslag er jo gennemgået, først på udmærket måde af ordføreren for udvalget og derefter af de andre ordførere, og jeg finder ingen anledning til at gentage deres bemærkninger. De foreslåede ændringer tjener til yderligere at klargøre hensigten med de enkelte paragraffer. Man har navnlig drøftet § 60, som drejer sig om rigsretten, og man har fundet en bedre løsning på det problem om rigsdagens repræsentation i rigsretten, som landstingets afskaffelse unøgtelig rejser, end den, kommissionen havde foreslået. Men også de øvrige ændringer, som udvalget har foreslået, er af en sådan art, at jeg trygt kan anbefale at stemme for udvalgets ændringsforslag, herunder naturligvis også det ændringsforslag, hvortil jeg er medforslagsstiller, nemlig forslaget om at kalde tinget for folketinget.

Vort mål er en ny grundlov, og jeg anbefaler såvel ændringerne som selve lovforlaget og anbefaler ligeledes vedtagelse af det foreliggende forslag til tronfølgelov, hvortil udvalget kun har gjort en enkelt klargørende bemærkning i betænkningen.

Hans Pinstrup: Da man for godt 100 år siden skrev Danmarks Riges Grundlov, var mange forhold væsensforskellige fra vor tids. De partipolitiske centralkontorer og hovedledelser med deres taktik og vælgerberegning, således som de i dag er udformet, kendtes ikke. Ud af folkets midte valgtes rigsdagens medlemmer, ofte mænd med et betydeligt særpræg, og som passede ind i grundlovens bestemmelse om, at rigsdagsmændene ene var bundet af deres overbevisning. Gang på gang møder man den enkelte rigsdagsmands personlige opfattelse i datidens rigsdagsdebatter. Man har ganske vist overført bestemmelsen i det nye grundlovsforslag; men alle ved, hvordan forholdene på rigsdagen mere og mere beherskes af de partimæssige og vælgermæssige hensyn, der hindrer den enkelte rigsdagsmands frie syn på spørgsmålene.

Denne udvikling og de senere årtiers politiske og lovgivningsmæssige erfaringer bevirker, at ordvalget i grundlovens tekst i dag må bedømmes endog væsentligt anderledes end f. eks. ved grundlovsendringen i 1915. Lidt efter lidt er grundlovens stærke sætninger til værn for folket og hjemmene smuldret gennem tilsidesættelse og mangel på værn. Det er sket gang på gang og på utallige områder, i særdeleshed gennem de sidste 10 års lovgivning. Uden hensyn til grundlovens hovedbestemmelser og i et omfang, som ingen havde tænkt sig det muligt for få år siden, har man udviklet det, man i dag i tidens lovsprog kalder erstatningsfri regulering af ejendomsretten. Det ærede medlem hr. Thestrup har i sit indlæg forleden sagligt og klart udredt dette forhold. Det private virke og den private ejendomsret trues i dag ad to veje, for det første ved en udvidelse af det, man kalder de erstatningsfri reguleringer, for det andet ad beskatningsvejen, måske målbevidst, med det formål at socialisere og beslaglægge — en for dansk erhvervsliv og dansk produktion yderst alvorlig udvikling.

Dette danner baggrunden for den i virkeligheden historiske begivenhed, at Danmarks hovederhverv, repræsenteret ved Dansk Dampskibsrederiforening, Industrirådet, De samvirkende Købmændsforeninger i Danmark, Grosserer-Societetets Komité, Provinshandelskammeret, Landbrugsrådet, Håndværksrådet og De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, i fællesskab og for første gang samlet rettede deres alvorlige henvendelse til forfatningskommissionen med henblik på at få indføjede bestemmelser i den ny grundlov, der kunne sikre det fundament, den retslige sikkerhed, som betinger erhvervslivets trivsel og fremgang, som kunne hindre, at grundlovens hovedbestemmelser blev illusoriske, og som også ydede beskyttelse for mindretal. I det partipolitiske spil om grundloven blev der ikke plads for hensyntagen hertil. Intet hindrer en fortsættelse og udvidelse ad de erstatningsfrie regulerings vej.

Det anføres endvidere tilmed i grundlovsforlaget, at ingen love om direkte og indirekte skatter og ingen love om ekspropriation kan undergives folkeafstemning. Intet hindrer skattelove med det formål at konfiskere ejendom og erhverv. Intet hindrer det offentlige i gennem regler om regulering af ejendomsret eller erhvervsret at